NAISTEN VALMIUSLIITTO

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

Kirjallinen lausunto: HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+106/2017

NAISTEN VALMIUSLIITON LAUSUNTO VALTION TALOUSARVIOSTA VUODELLE 2018

Naisten Valmiusliitto on valtakunnallinen toimija, joka muodostuu kymmenestä jäsenjärjestöstä. Jäsenjärjestömme toimivat vapaaehtoisen maanpuolustuksen sekä varautumisen ja turvallisuuden saralla, kukin oman toiminta-ajatuksensa mukaisesti. Naisten Valmiusliitolla ei ole henkilöjäseniä, mutta jäsenjärjestöjemme kautta tavoitamme yhteensä noin 140 000 naista. Päätoimintamuotomme on naisille suunnattu varautumis- ja turvallisuuskoulutus. Kohderyhmänä ovat kaikki suomalaiset naiset.

Naisten Valmiusliitto on kahdenkymmenen vuoden ajan kehittänyt ja organisoinut naisten turvallisuus- ja varautumiskoulutusta, joka on toteutettu Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseina ja Puolustusvoimien tuella. Naisten Valmiusliitto toteuttaa naisille suunnattua koulutusta sekä valtakunnallisesti että alueellisti. Tähän mennessä valtakunnallisia valmiusharjoituksia on järjestetty yhteensä 40. Osallistujamäärät ovat vuosien aikana vaihdelleet 250 – 450 välillä. Alueellinen toiminta tapahtuu liiton alueneuvottelukuntien kautta, joita on yhteensä 11 eri puolella Suomea. Myös Naisten Valmiusliiton alueneuvottelukunnat järjestävät yksittäisiä kursseja naisille toiminta-alueellaan havaittujen koulutustarpeiden mukaisesti. Alueneuvottelukunnat ovat lähellä naisten arkea ja pystyvät kartoittamaan helposti kansalaisten koulutustarpeita ja toiveita turvallisuus- ja varautumisasioissa.

Naisten Valmiusliiton järjestämissä valtakunnallisissa NASTA-valmiusharjoituksissa kouluttautui viime vuonna yli 700 naista ja alueellisilla kursseilla 1 200 naista. Vuonna 2016 koulutusvuorokausia oli yhteensä 5 000, mikä on noin 42% Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) naisten varautumis- ja turvallisuuskoulutuksen koulutusvuorokausista. Kouluttajien ja kurssinjohtajien vapaaehtoistyötunteja kirjattiin yhden NASTA-harjoituksen osalta yli 8000 tuntia eli vuodessa yli 16 000 tuntia.

Kaksi kertaa vuodessa eri puolilla Suomea järjestettävät NASTA-harjoitukset suunnitellaan ja toteutetaan vapaaehtoisten naisten voimin. Kunkin valtakunnallisen harjoituksen valmistelu- ja toteutusvaihe vie aikaa kokonaisuudessaan noin 1,5 vuotta, mikä tarkoittaa, että samanaikaisesti eri valmisteluvaiheissa etenee kolme valtakunnallista suurharjoitusta. Vapaaehtoisten voimin tehtävät harjoitukset edellyttävät kunkin harjoituksen vapaaehtoisorganisaation perehdyttämistä, kouluttamista ja tukea. Tämä sitoo erityisen paljon myös palkatun henkilöstön aikaa ja voimavaroja.

NAISTEN VALMIUSLIITTO RY
Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki
puh. 040 519 0162
www.naistenvalmiusliitto.fi

NASTA-harjoituksia on järjestetty vuonna 2017 samalla volyymilla ja kurssisisältöjen uudistamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota. NASTA-harjoitusten suosio on jo usean vuoden ajan ollut niin suuri, että lähes kaikki kurssit ovat täyttyneet ensimmäisten minuuttien aikana ja vain osa harjoituksiin ilmoittautuneista on voitu ottaa mukaan. Naisille suunnattujen valmiusharjoitusten suuren kysynnän vuoksi Naisten Valmiusliitto on suunnittelut vuoden 2018 aikana NASTA-harjoitusten ohella toteutettavansa 2-3 alueellista PikkuNASTA-harjoitusta. Vapaaehtoistyön lisäksi tämä vaatii kuitenkin taloudellisia resursseja ja tulosneuvottelut näiden osalta käydään vuosittain Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kanssa.

Naisten Valmiusliitto on Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen jäsen, samoin kolme jäsenjärjestöä. Naisten Valmiusliiton jäsenjärjestöjen kautta saavutetaan valtakunnallisesti kattava kokonaisturvallisuuden kouluttajajoukko eri alojen osaajia. Osa jäsenjärjestöistä ei kuulu Maanpuolustuskoulutusyhdistykseen, mutta haluaa toteuttaa koulutustehtävää Naisten Valmiusliitossa.

Koulutuksen kehittämisessä tulevat varautuminen ja jatkokoulutus painottumaan nykyistä enemmän, samoin koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen erityisesti uusille koulutettaville. Lähiaikoina julkaistava yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 painottaa myös kolmannen sektorin merkitystä viranomaisten tukena eri tehtävissä, mikä osaltaan lisää koulutuksen kohdentamis- ja kehittämistarvetta.

Naisten Valmiusliitto on tänä vuonna osallistunut Reservin koulutuksen kehittämissuunnitelman valmisteluun. Tarkoituksena on suunnata naisjärjestöjen jäsenille tarkoitettua MPK:n koulutusta siten, että se tuottaa osaamista eri poikkeusolojen organisaatioille ja henkilöille sekä samalla mahdollistaa osallistumisen puolustusvoimien ja MPK:n harjoitusten tukitehtäviin. Monet naiset ovat Naisten Valmiusliiton koulutusten innoittamina jatkaneet kouluttautumista ja sitoutuneet MPK:n toimijoiksi.

Suomen turvallisuuspoliittinen toimintaympäristö on muuttunut selvästi epävakaammaksi ja ennakoimattomammaksi, mikä näkyy ulko- ja sisäpoliittisina uhkina. Tämä vaikuttaa suoraan kansalaisten turvallisuudentunteeseen sekä henkiseen kriisinkestokykyyn. Naisten Valmiusliitto pitää tärkeänä, että yhteiskunnan sitoutuminen turvallisuuden edistämiseen näkyy myös valtion talousarvion painotuksissa. Naisten Valmiusliitto pyrkii omalla toiminnallaan erityisesti vastaamaan henkisen kriisinkestokyvyn vahvistamiseen ja lisäämään naisten tietotaitoa varautumis- ja turvallisuusasioissa.

Naisten Valmiusliitto pitää hyvänä kirjausta, jossa puolustushallinnossa pyritään erilaisin keinoin edistämään naisten hakeutumista sotilastehtäviin ja naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen. Talousarviossa on myös puolustushallinnon kohdalla maininta naisten aseman ja erityisongelmien huomioiminen kaikissa kriisinhallintaoperaatioissa ja naisten osuuden lisääminen kriisinhallintahenkilöstössä.

Vuonna 2017 järjestetyissä koulutuksissa on tullut esille yhtenä hakeutumismotiivina myös lisätiedon saaminen puolustusvoimista ja naisten vapaaehtoisesta maanpuolustustyöstä. Nuoret naiset ovat motivoituneita ja aktiivisia hankkimaan lisätietoa aiheesta eri tavoin. Naisten Valmiusliiton koulutus ei ole sotilaallista, mutta mahdollistaa kurssien kautta oikean lisätiedon saamisen erilaisista naisten toimintamahdollisuuksista kokonaisturvallisuuden tehtäväkentässä.

Naisten Valmiusliiton toimintamahdollisuuksiin vaikuttaa erityisesti valtion talousarviossa puolustusministeriön pääluokan momentilta 27.10.50 Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen osoitettava määräraha. Vuodelle 2018 esitetty määräraha on 2 029 000 euroa, josta suurin osa käytetään MPK:n toiminnan tukemiseen. Vuosina 2009 – 2015 määrärahasta on puolustusministeriön päätöksellä osoitettu 150 000 euroa maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen ja se on ohjattu MPT:n (Maanpuolustuksen Tuki ry) kautta jaettavaksi tasaerinä sen neljälle jäsenjärjestölle (NVL, RES, RUL, MPKL), jolloin kukin järjestö on saanut valtion tukea 37 500 euroa.

Vuodesta 2016 lähtien tukea on leikattu 15 %, jolloin järjestöille on suunnatut osuudet ovat olleet 32 000 euroa. Samanaikaisesti kun tuki on vähentynyt, on järjestöjen toiminta kuitenkin merkittävästi laajentunut mm. naisten osallistumisen osalta. Jokainen em. mainittu jäsenjärjestö tekee erittäin suuren määrän vapaaehtoista työtä vapaaehtoisen maanpuolustuksen ja yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden edistämiseksi.

Vaikka valtion tuki on Naisten Valmiusliitolle erittäin tärkeä, nykyinen tukitaso ei mahdollista toiminnan ylläpitämistä. Toiminnan tueksi olemme joutuneet anomaan vuosittain avustuksia ja tukea erilaisilta säätiöiltä, mikä tekee toiminnan suunnittelusta epävakaata ja haavoittuvaa. Pitkäjänteinen toiminnan suunnittelu on erittäin vaikeaa, sillä käytännössä kaikkiin tukipäätöksiin liittyy epävarmuus, ja ajallisesti ne vahvistuvat myöhään, mikä vaikeuttaa talouden ja toiminnan suunnittelua.

Koulutuksen kehittäminen, suunnittelu ja toteutus yhdessä eri järjestöjen vapaaehtoisen kanssa ei onnistu ilman vakituista palkattua henkilökuntaa, joita liitossa on kaksi. Pitkäjänteisen koulutuksen kehittämistyön kannalta liitto tarvitsee vakaamman rahoituspohjan, jotta toimintaa pystytään valtakunnallisesti vahvistamaan ja ylläpitämään.

Valtion talousarvioehdotuksessa puolustusministeriön hallinnonalan määrärahan kasvua Naisten Valmiusliitto pitää erittäin hyvänä. Keskeisiä yhteistyökumppaneitamme ovat Puolustusvoimat ja MPK, joiden resurssit vaikuttavat välillisesti myös Naisten Valmiusliiton toimintamahdollisuuksiin. Naisten Valmiusliitto pystyy toiminnallaan tukemaan MPK:n roolia valtakunnallisena kokonaismaanpuolustuksen koulutusorganisaationa.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys tekee arvokasta työtä vapaaehtoisen koulutuksen parissa ja on tärkeä yhteistyökumppani Naisten Valmiusliitolle. MPK:n toimintaa ohjaa laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta, jossa pääpaino on sotilaallisessa ja sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa.

Pidämme erittäin tärkeänä, että myös MPK:n rahoituksen riittävyys varmistetaan, jotta sotilaallisen ja sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen ohella myös vartu-koulutus pystytään toteuttamaan riittävän laajasti ja laadukkaasti.

> Naisten Valmiusliitto esittää, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestötoiminnan tukemiseksi ja yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden edistämiseksi maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.10.50) varattua määrärahaa korotetaan 300 000 eurolla, jolloin määräraha olisi yhteensä 2 329 000 euroa. Em. lisäyksestä maanpuolustusjärjestöjen (NVL, MPKL, RES, RUL) tukemiseen tulee osoittaa 150 000 euroa ja loput 150 000 euroa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaan.

Naisten Valmiusliiton lausunnosta lisätietoja antaa pääsihteeri Kaarina Suhonen
kaarina.suhonen@naistenvalmiusliitto.fi , puh. 040 5611655.

NAISTEN VALMIUSLIITTO RY

Anne Holmlund
Puheenjohtaja

Kaarina Suhonen
Pääsihteeri